

Harmonier & Kontraster

Primær farver

Sekundære farver

Tertiære farver

Komplimentære farver

Primær farver er gul, rød og blå. Disse farver kan ikke frembringes ved at blande andre farver. Sekundær farver er grøn, orange og violet. Blandes to primære farver, dannes en sekundær farve. Rød og gul giver orange, gul og blå bliver til grøn, mens rød og blå giver violet. Tertiær farver er blandinger af sekundærfarve med en primærfarve: Rød + violet = rødviolet. Blå + violet = blåviolet, osv. Komplementær farver er en farves modsætning. Til grøn er den rød osv.

Monokrom farveharmoni

Analog farveharmoni

Komplementær farveharmoni

Kontrast farveharmoni

Man skelner mellem fire forskellige farveharmonier. Ordet harmoni stammer fra græsk og betyder ligevægt eller toners samklang. De almindeligste harmonier er:

En Monokrom harmoni. Det vil sige, at der kun er brugt én farve, men i flere forskellige nuancer. Dette farveskema giver et ensartet udseende.

En Analog harmoni. Det vil sige, at der er brugt et antal farver, der ligger lige op ad hinanden i farvecirklen. Farver fra et relativt snævert område af farvecirklen, f.eks. gul/gulrød/rødgul/rød. Dette farveskema er afslappende og skaber ro.

En Komplementær harmoni. Det vil sige, at der brugt to farver, der ligger modsat hinanden på farvecirklen, f.eks. gul/blå. Dette farveskema fanger øjet og skaber blikfang.

En Kontrast harmoni. Det vil sige, at der er brugt et antal farver, der ligger langt fra hinanden i farvecirklen. Dette farveskema skaber et harmonisk udseende.

Andre harmonier kan findes ved at lægge geometriske figurer ind i farvecirklen. De farver, der ligger ud for figurens spidser, vil tilsammen danne harmoni, i en hvilken som helst position, figurene drejes til.

De syv farvekontraster.

1. Kulde/varme kontrast opstår, når kolde farver står overfor varme farver. Rødorange overfor blågrøn er den stærkeste kontrast, fordi orangerød er den varmeste farve i kredsen og blågrøn er den koldeste i kredsen.
Varm/kold kontrast. Den venstre halvdel af farvecirklen (blå-grøn) er kold, og den højre gul-rød) er varm. De kolde farver træder tilbage, de varme står frem. varm/kold kontrasten er således et middel til at give en flade dybde og liv.
2. Komplementærkontrasten er den kontrast, hvor de to farver som ligger overfor hinanden i kredsen, danner gråsort ved sammenblanding. Står de op til hinanden vil de fremhæve og understrege hinanden. Oftest opnås det bedste resultat ved at bruge meget af den ene og kun ganske lidt af den anden farve. Rødviolet og gulgrøn danner den stærkeste komplementærkontrast.
3. Kontrasten mellem lys og mørke vises tydeligst i kontrasten mellem gul og violet. De er kredsens henholdsvis lysteste og mørkeste farve. Den største kontrast er dog sort/hvid. Den lyse farve står frem og den mørke træder tilbage. En flade virker ofte kedelig, hvis der ingen lys/mørk kontraster er.
4. Farvernes egenkontrast omhandler hele kredsen. Primær farverne giver sammen den største kontrast, mens tertiærfarverne giver en mere dæmpet kontrast. Tilføjes hvidt og sort til kontrasterne, vil farverne splittes mere, mens kontrasterne vil dæmpes, hvis man dæmper farvernes valør. Farvernes egenkontrast varierer i styrke. F.eks. har gul større styrke end violet. Vil man således give indtryk af lige meget gul og violet, skal 3/4 være violet, og kun 1/4 gult.
5. Simultankontrasten er den kontrast som eksemplificerer den additive farvedannelse bedst. Ved at placere en neutral grå, på en primær- eller sekundærfarve, vil den grå få karakter af farvens komplementærfarve. Neutral grå på rødt, vil derfor se grønlig ud. Simultankontrasten kan få farver til at ændre karakter. Rødorange på grøn vil se mere rød ud, fordi den grønne kalder rødt frem. Samtidig vil den grønne se mere blågrøn ud, da den rødorange kalder blågrønt. Simultankontraster gør billeder mere levende - fordi farverne danser for øjnene.
6. Kvantitetskontrasten kan forklares ved farvernes evne til at lyse op i et billede. Farverne har forskellige lyshedsværdier. Goethe målte lyshedsværdierne på gult, orange, rødt, violet, blåt og grønt. Tallene er tilnærmelige værdier og skal kun anvendes som rettesnor.
7. Kvalitetskontrasten skal forstås som kontrasten mellem rene klare farver (ren valør) og farvens lysere eller mørkere valør (herunder også hvidt og sort). Man kan brække en ren farve med hvidt og farven vil da virke koldere. Omvendt vil farven brækket med sort virke tungere og mere uren. Farven vil virke mindre tung og uren hvis man brækker en farve med farvens komplementærfarve. Farven bliver næsten ophøjet i stedet for tung.
8. Samtidighedskontrast kaldes det faktum, at farver påvirker hinanden ved deres blotte tilstedeværelse, især vil et stort farveområde påvirke et mindre (og derved ændre det). I de ovenstående eksempler er farven i de små kvadrater parvis helt ens!

Ofte er der i øvrigt flere kontraster på samme tid. Således er rød-grøn, både komplementærkontrast og kold/varm kontrast. Gul - violet er både komplementærkontrast og farvestyrkekontrast.